

ÅPNINGSTALE AV TORBJØRN URFJELL VILLVIN KUNSTHÅNDVERKMARKED 2025

For snart 50 år siden kom ei gruppe unge og nyutdanna kunstnere til Risør. Villvingruppa ønska å etablere seg og drømte om å skape seg et liv, et virke som kunstnere og å bety noe for samfunnet – og de lyktes! Etter hvert oppstod kunsthåndverksmarkedet på torvet og det har blitt en helt sentral møteplass for kunsthåndverkere og publikum over år. Noen av de opprinnelige villvinerne er fortsatt aktive på markedet og mange nye er kommet til. Kunstnerne har gjort til at Risør med rette har kunnet kalle seg en kulturby.

Kunsthåndverk er ofte forklart som når estetikk møter funksjon, tradisjoner møter kreativitet, det er hverdag og fest. For meg er kunsthåndverk fest i hverdagen. I morges spiste jeg frokosten min på Eikelands verk rett over grensa i Gjerstad. Jeg drakk kaffe fra en kopp signert en kunsthåndverker, egg fra eggeglass og brød fra asjett skapt som egne verk fra en kunstner i motsetning til industriprodukter. En aldri så liten frokostfest mens jeg hørte Villvin-leder Camilla Børresen entusiastisk på radioen om markedet, om alt som skal skje i Risør de neste dagene og om kunstnerne som har vært her i alle år.

Jeg jobber med statlig kulturforvaltning der vi skal legge til rette for et nyskapende, bærekraftig og mangfoldig kunst- og kulturliv. Vi er sekretariat for Kulturrådet, Fond for lyd og bilde og Statens kunstnerstipend, som er vesentlige for at kunstnere skal kunne virke over hele landet og vi gir departementene råd. I Kulturdirektoratet minner oss selv på hvorfor vi går på jobben hver dag med at vi arbeider for et samfunn rikt på kunst og kultur. Et slikt samfunn kommer ikke av seg sjøl, det må villes og skapes. Pappoter må skrives, ordninger må utvikles og lover må på plass.

I Norge fikk den nye kulturloven virkning fra 1. juli. Den betyr at ingen ordfører igjen kan si at kultur ikke er lovpålagt. Myndigheter skal sikre at det er mulig å skape og å oppleve kunst og kultur overalt. Loven peker på at kultur er infrastrukturen for ytring og sier også at det skal være armlengdes avstand mellom politikerne som bevilger midler og beslutningen om hva som skal skapes og hvordan. Så sier loven at kommuner og fylker skal ha oversikt over status for kunst og kultur i deres områder og også å kartlegge hvordan dette skal utvikles. Altså må man ha en plan.

Her ligger min utfordring til Risør i dag. I kommuneplanen står det *Kunst og kultur er en viktig drivkraft i utviklingen av Risør fram mot 2035*. Risør har over tid aksla benevnelsen kulturbyen. Villvin og andre har mye av æren for det. Så er innkjøringen til byen skilta Trehusbyen og ikke kulturbyen. Vil Risør fortsatt kalles kulturby, så må det villes. Kulturbyen må defineres i kulturplanen som ikke til nå er skrevet og beslutta. Er Risør klar til å ta imot den nye Villvin-gruppa som kommer til byen for å etablere seg? Er Risør beredt på å ta vare på de kunstnerne og kulturarbeiderne og de kulturmiljøene som finnes i kommunen? Da må Risør ha planen klar.

Jeg oppfordrer alle til å handle på markedet, til å snakke med kunsthåndverkerne som deltar, diskutere brenneteknikker og lyden som oppstår i det du slår i en håndverkskapt bolle. Med det åpner jeg Villvin kunsthåndverksmarked 2025.

Torbjørn Urfjell